

اولین رئیس زن کتابخانه ملی درگذشت

اشرف بروجردی
نمونه‌ای از زنان مصلح

◀ ۳

در گفت‌وگو با سفیر جمهوری اسلامی در عربستان سعودی مطرح شد

دعوت به تدوین نظام امنیتی
مشترک خلیج فارس

◀ ۴

معنای حضور دومین مقام اجرایی کشور در تالار بورس تهران پس از سه دهه چیست؟

حمایت تمام‌قد از بازار سرمایه

◀ محمدرضا عارف: بورس ستون تأمین مالی پایدار و غیر تورمی در اقتصاد ملی است

◀ مدنی‌زاده از طرح ۱۷ بندی دولت برای ساماندهی اقتصاد رونمایی کرد ▶ «ایران» سه پیامد ریل گذاری جدید وزارت اقتصاد را مورد بررسی قرار داد:

۱- بورس تحلیل پذیر می‌شود ۲- ارزش به بازار سرمایه برمی‌گردد ۳- رونق تولید جای اپیدمی سفته‌بازی را می‌گیرد

◀ ۷ ۹ ▶

طرح اصلاح قیمت بنزین
چگونه بدون حاشیه اجرایی شد

بازطراحی مصرف در سایه شفافیت

◀ ۸ ۲ ▶

خانه، امن‌ترین سکوی قهرمانی است

تداوم موج معکوس مهاجرت

در ورزش ایران

بهمن نصیری: وقتی رئیس فدراسیون روئینگ تماس گرفت و خواست برگردم، بسیار خوشحال شدم. حس و انگیزه تازه‌ای یافتم.

علیرضا سهرابیان، عضو هیأت اجرایی کمیته ملی المپیک: آغوش ایران برای بازگشت ورزشکاران مهاجر باز است

◀ ۱۲ ▶

در سلسله گفت‌وگوهای «ایران»

با دکتر سید محمد کاظم سجادیپور بررسی شد

روایت روسیه، آمریکا و جنوب جهانی
از نظم در حال گذار

◀ ۱۵ ▶

جشن یلدا
ملت-دولت

◀ احمد مسجدجامعی:

آیین یلدا به «امر ملی» تبدیل شده است

◀ مصطفی ابیروشن، جامعه‌شناس: یلدا، سازوکاری ارکانیک برای تداوم فرهنگی است

◀ خوانش مردم‌شناسانه حسین نوروزی، پژوهشگر مطالعات هنر از مراسم شب یلدا: سنتی کهنه برای نیازی نو

◀ علی مظاهری پژوهشگر موسیقی، رابطه یلدا و تقویت پیوندهای اجتماعی را بررسی کرد

عکس: حسین خنده‌آباد، ایران

◀ ۲۰ ۱۹ ۱۸ ۱ ▶

یادداشت یک

در تکریم از ملتی که هر فتحی را میسر می‌سازد

محسن پاک‌نژاد

وزیر نفت

ایده‌های مدیریت ناترازی انرژی کشور خواهد داشت.

موضوع ناترازی سوخت یکی از پراهمیت‌ترین وجوه تهدید علیه امنیت انرژی کشور در سال‌های اخیر بوده است. رشد تقاضای مصرف در کشور بنا به دلایل بسیار، به گونه‌ای رقم خورده بود که اگر روند سابق ادامه می‌یافت کشور بزودی با مشکلات بزرگ‌تری مواجه می‌شد.

در ماه‌های اخیر متوسط مصرف بنزین در کشور اعداد بی‌سابقه‌ای را ثبت کرده است. شرکت‌های ملی نفت ایران، ملی گاز و ملی صنایع پتروشیمی و ملی پالایش و پخش فراورده‌های نفتی، هر کدام در راستای وظایف عملیاتی خود در بخشی از زنجیره گسترده و پیچیده تولید، تأمین و توزیع بنزین مشارکت داشته و وظایف مختلفی را بر عهده دارند. تنها ارتباط هموطنان عزیز من با این زنجیره بسیار پیچیده و گسترده، دقایقی حضور در جایگاه پمپ بنزین است، اما پشت این دریافت خدمت چند دقیقه‌ای، هزاران کیلومتر خط لوله، ناوگان دریایی و اسکله‌ها و انبارهای واردات، ۱۰ پالایشگاه بزرگ، صدها دستگاه ناوگان و انبار سوخت و هزاران فرزند برومند ایران هستند که آرامش و راحتی همان چند دقیقه اثر سرنوشت‌سازی در نتیجه

مختلف، شرح و تذکر نسبت به آن را شاهد بوده‌ایم. از جمله چندین سال قبل که مصرف کشور در محدوده ۱۰۰ میلیون لیتر بنزین بزرگ با هدف تأمین تقاضای کشور صادرکننده بنزین به کشور واردکننده بنزین تبدیل شده است.

از سوی دیگر احداث پالایشگاه‌های کشور باید هر چندسال، یک پالایشگاه بزرگ برای تأمین بنزین داخلی احداث کند، نه دارای توجیه اقتصادی است و نه ظرفیت‌های عملیاتی و مالی اجازه آن را می‌دهد. بنابراین، برای اصلاح ساختار مصرف بنزین، تحول گام به گام ضروری است. با اینکه همزمان با تدوین طرح‌های بهینه‌سازی مصرف و تحول در ساختار توزیع بنزین، افزایش تولید داخلی از سوی پالایشگاه‌های در حال تولید، کیفی سازی فراورده‌ها و احداث پالایشگاه‌ها با ظرفیت‌های متوسط از سوی بخش غیردولتی در دست انجام است. در ۱۵ ماه اخیر، وزارت نفت همه ظرفیت‌های قانونی خود برای پیشبرد سریع این طرح‌ها، مانع‌زدایی و نظارت بر حسن انجام این پروژه‌ها را به خدمت گرفته است. امیدواریم در آینده نزدیک، همزمان با کاهش مصرف داخلی، بر اثر سیاست‌های بهینه‌سازی و تحول نظام توزیع و نیز به مدار آمدن پالایشگاه‌های جدید، ایران مجدداً به یک کشور صادرکننده فراورده‌های نفتی تبدیل شود.

این تفکر که ایران شایسته واردات بنزین برای تأمین نیاز داخلی نیست، ناشی از این واقعیت است که کشوری با این ظرفیت‌های عظیم دچار بدمصرفی شده است، اما در عین حال راه‌حل آن در بهسازی نظام سوخت کشور است. این مسأله، فراتر از مسائل اقتصادی و مخاطرات تأمین بنزین از مسیر واردات، به یک منظومه فکری-فلسفی پراهمیت بازمی‌گردد که بارها در سخنان رهبر معظم انقلاب اسلامی در مناسبت‌های متعدد در دوره‌های

حضور هموطنش در پمپ بنزین را امکانپذیر می‌کند. ایران در سال‌های اخیر از یک کشور صادرکننده بنزین به کشور واردکننده بنزین تبدیل شده است. از سوی دیگر احداث پالایشگاه‌های کشور باید هر چندسال، یک پالایشگاه بزرگ برای تأمین بنزین داخلی احداث کند، نه دارای توجیه اقتصادی است و نه ظرفیت‌های عملیاتی و مالی اجازه آن را می‌دهد. بنابراین، برای اصلاح ساختار مصرف بنزین، تحول گام به گام ضروری است. با اینکه همزمان با تدوین طرح‌های بهینه‌سازی مصرف و تحول در ساختار توزیع بنزین، افزایش تولید داخلی از سوی پالایشگاه‌های در حال تولید، کیفی سازی فراورده‌ها و احداث پالایشگاه‌ها با ظرفیت‌های متوسط از سوی بخش غیردولتی در دست انجام است. در ۱۵ ماه اخیر، وزارت نفت همه ظرفیت‌های قانونی خود برای پیشبرد سریع این طرح‌ها، مانع‌زدایی و نظارت بر حسن انجام این پروژه‌ها را به خدمت گرفته است. امیدواریم در آینده نزدیک، همزمان با کاهش مصرف داخلی، بر اثر سیاست‌های بهینه‌سازی و تحول نظام توزیع و نیز به مدار آمدن پالایشگاه‌های جدید، ایران مجدداً به یک کشور صادرکننده فراورده‌های نفتی تبدیل شود.

این تفکر که ایران شایسته واردات بنزین برای تأمین نیاز داخلی نیست، ناشی از این واقعیت است که کشوری با این ظرفیت‌های عظیم دچار بدمصرفی شده است، اما در عین حال راه‌حل آن در بهسازی نظام سوخت کشور است. این مسأله، فراتر از مسائل اقتصادی و مخاطرات تأمین بنزین از مسیر واردات، به یک منظومه فکری-فلسفی پراهمیت بازمی‌گردد که بارها در سخنان رهبر معظم انقلاب اسلامی در مناسبت‌های متعدد در دوره‌های

یلدا؛ لنگر هویتی بین‌نسلی

یادداشت

سید قیام‌هاشمی
عضو هیأت علمی دانشگاه
و معاون علمی-فرهنگی معاون اول رئیس جمهور

یلدا آیینی تعامل‌ساز و مولد صمیمیت و سرمایه اجتماعی است. از منظر علوم اجتماعی یلدا نه تنها یک آیین سنتی، بلکه سازوکاری اجتماعی برای تولید اعتماد، همبستگی و پیوندهای افقی در جامعه است. جوامعی که آیین‌های جمعی منظم دارند، از سرمایه اجتماعی بالاتری برخوردارند. در این قیاس، آیین شب یلدا نیز آیینی که هنوز علی‌رغم فشارها و محدودیت‌های مالی و اقتصادی حفظ شده است.

آیین یلدا یک کارکرد بسیار مهم در حوزه سالمندی هم دارد. در ایران معاصر یکی از مسائل اجتماعی مهم، چالش‌های سالمندی، تهیابی و انزوای اجتماعی است. این پدیده به طور مستقیم و غیرمستقیم، توأمان سلامت روان و جسم سالمندان را تهدید می‌کند. در عین حال آیین‌های جمعی فرهنگی و سنتی هم پیوندهای افقی و هم روابط بین‌نسلی را تقویت می‌کنند. آیین‌هایی مانند یلدا کهنسالان را از «حاشیه» به مرکز خانواده باز می‌گردانند.

طبق داده‌های آماری، جمعیت سالمندان ایران تا دهه آینده به بیش از ۲۵ درصد جمعیت کشور خواهد رسید. در چنین شرایطی آیین‌های جمعی نقشی حیاتی و تأثیری پیشگیرانه در کاهش تهیابی و افسردگی سالمندان خواهند داشت. همچنین نقش یلدا در بازتولید سرمایه فرهنگی در عصر گسست نسلی بسیار باز و حیاتی است.

فرآورده‌های نفتی تدوین می‌شود، هدفی جز بهتر شدن کشور و رفع مشکلات در پشت آن نیست. من از صمیم قلب، رجاء واثق دارم با این مردم آگاه و متحد و با آیین‌ها تعیین‌کننده‌اند. سنت‌هایی مانند حافظ‌خوانی، قصه‌گویی و خاطرات پل‌دانی در شب یلدا از سوی سالمندان، آنان را از «مصرف‌کننده خدمات» به «کشگر فرهنگی فعال» تبدیل می‌کند. این فرآیندها، همزمان عزت نفس سالمندان و کهنسالان و هویت فرهنگی نسل جوان را تقویت می‌کند. پژوهش‌ها نشان

می‌دهد سالمندانی که در انتقال تجربه و خاطره نقش فعال دارند، رضایت بیشتری از زندگی دارند. بنابراین در جامعه‌ای که سرعت تغییر بالاست، یلدا به سان یک «لنگر هویتی» عمل می‌کند و خانواده‌هایی که آیین‌های مشترک دارند، ترمیم اعتماد اجتماعی در شرایط خاص اقتصادی و اجتماعی یک ضرورت مهم برای حفظ انسجام و رضایت شهروندان از جمله سالمندان است. در دوران بحران سرمایه اجتماعی یک جامعه کارکرد حفاظتی دارد. از این منظر آیین یلدا حتی در ساده‌ترین شکل، پیام «با هم بودن» را جایگزین جدایی و گسستگی می‌کند و می‌تواند کنترل کهنه فردگرایی افراطی و انزوای اجتماعی باشد.

در سال‌های اخیر همزمان با افزایش فشارهای اقتصادی، گرایش به آیین‌های کم‌هزینه خانوادگی افزایش یافته و با توجه به روند رو به رشد جامعه سالمندی در ایران می‌تواند برای سیاستگذاری اجتماعی قابل توجه باشد.

سالمندی فعال، فقط به معنای یک خدمت درمانی نیست؛ بلکه یک حضور اجتماعی معنادار است.

یلدا هم نمونه‌ای از سنت اجتماعی غیررسمی مؤثر است که بدون هزینه‌های سنگین، مشارکت سالمندان را در کنش‌های اجتماعی افزایش می‌دهد. این آیین، شبکه حمایت خانوادگی و اجتماعی را تقویت می‌کند و بار یلدا را از آیین‌های مانند یلدا، بخشی از قدرت نرم فرهنگی و سرمایه نرم فرهنگی جامعه ایران هستند.

کشورهایی مانند ژاپن و کره جنوبی که موفق شده‌اند عناصری از آیین‌های بومی خود را جهانی کنند، از آن برای انسجام داخلی و بهبود تصویر جهانی خود بهره برده‌اند. بنابراین یک سنت فرهنگی مانند یلدا ظرفیت تبدیل شدن به یک روایت جهانی از خانواده و امید در جامعه ایرانی را دارد و می‌تواند به ابزار برندسازی فرهنگی ملی تبدیل شود. در حالی که بیم آن می‌رود تا شکاف نسلی به شکاف اجتماعی تبدیل شود، آیین‌هایی مانند یلدا ظرفیت آن را دارند که گفت‌وگوی میان نسل‌ها را تسهیل و ترویج کنند. بدیهی است در جوامعی که تعامل بین‌نسلی تقویت شود، هزینه‌های گسست اجتماعی به‌طور محسوسی کاهش می‌یابد.

یلدا همزمان با کارکردهای سرمایه فرهنگی، بازتعریف شادی جمعی در جامعه است. یلدا نمونه‌ای از شادی رابطه‌ای بدون نیاز به هزینه سنگین است. این نوع شادی، پایدار و مولد اعتماد اجتماعی است. مطالعات علمی نشان می‌دهد کیفیت روابط اجتماعی بیش از درآمد، در رضایت از زندگی مؤثر است. یلدا با حضور و همراهی نسل‌های مختلف، احساس مفید بودن و تعلق اجتماعی سالمندان را هم تقویت می‌کند.